

Valmieras bibliotēkas attīstības stratēģija

2019. – 2023.gadam

Saturs

Ievads	3
1. Informatīvā daļa - bibliotēkas esošās darbības raksturojums un analīze	4
1.1. Bibliotēkas darbības pilnvarojums	4
1.2. Bibliotēkas darba struktūra un organizācija	5
2. Esošās situācijas analīze	7
2.1. Galveno darbību raksturojošo rādītāju analīze	8
2.2. Telpas	8
2.3. Tehniskais nodrošinājums	9
2.4. Pakalpojumi	10
2.5. Personāls	13
2.6. Metodiskais darbs	13
2.7. Sadarbība	13
2.8. SVID analīze	14
3. STRATĒGISKĀ DAĻA	16
3.1. Bibliotēkas misija	16
3.2. Bibliotēkas vīzija	16
3.3. Bibliotēkas stratēģiskie mērķi un uzdevumi 2019. – 2023.gadam	16
4. Rīcības plāns	17
5. ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA	23
5.1. Stratēģijas izpildes rezultatīvie rādītāji	23

Ievads

Valmieras bibliotēkas (turpmāk - Bibliotēka) attīstības stratēģija 2019. - 2023.gadam (turpmāk - Stratēģija) ir vidēja termiņa plānošanas dokuments, kura mērķis ir izstrādāt Bibliotēkas darbības un attīstības prioritātes nākamajam piecu gadu darbības periodam. Dokumentā analizēta esošā situācija, bibliotēku darbības pilnvarojums un organizatoriskais modelis. Definēta Bibliotēkas misija, vīzija un Bibliotēkas darbības mērķi, noteikti uzdevumi to sasniegšanai.

Stratēģija ir plānošanas dokuments, kas veido vienotu redzējumu Bibliotēkas vadībai un kolektīvam par Bibliotēkas darbību un veicamajiem uzdevumiem, nosakot prioritātes ilgtspējīgas institūcijas attīstības nodrošināšanai.

Lai iekļautos kopējā Valmieras pilsētas attīstības redzējumā, Bibliotēkas Stratēģija veidota saskaņā ar Valmieras pilsētas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2015. - 2030. gadam, Valmieras pilsētas Attīstības programmu 2015. - 2020.gadam un Valmieras pilsētas Kultūras attīstības stratēģiju 2018. - 2022.gadam. Izstrādājot stratēģiju, vērā ņemtas arī Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014. - 2020.gadam "Radoša Latvija" bibliotēku nozares stratēģijas prioritātes, ANO ilgtspējīgas attīstības programma 2030.gadam un Starptautiskās bibliotēku asociācijas un institūciju federācijas (IFLA) Ziņojums par attīstības tendencēm (2018).

Lai izvirzītu stratēģiskos mērķus un definētu Bibliotēkas attīstības virzienus un nepieciešamās darbības to sasniegšanai, izmantoti šādi dati un metodes:

- plānošanas dokumentu analīze;
- Bibliotēkas SVID analīze;
- organizētas fokusgrupas ar dažādu Valmieras pilsētas iedzīvotāju grupu piedalīšanos: jauniešiem, vecākiem, plašu publiku, vīriešiem, strādājošiem, kā arī diskusijas ar sadarbības partneriem - skolotājiem un novadu pašvaldību publisko bibliotēku bibliotekāriem, nevalstisko organizāciju (turpmāk - NVO) pārstāvjiem;
- Bibliotēkas gada pārskatu analīze.

1. Informatīvā daļa - bibliotēkas esošās darbības raksturojums un analīze

1.1. Bibliotēkas darbības pilnvarojums

Bibliotēka ir Valmieras pilsētas pašvaldības (turpmāk - Pašvaldība) kultūras, izglītības un informācijas iestāde, kas dibināta 1920.gada 24.februārī un Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrēta Latvijas Republikas Kultūras ministrijā. Bibliotēka akreditēta 2014.gadā (akreditācijas apliecība Nr. 487A, 02.09.2014.) un atkārtota akreditācija būs 2019.gadā.

Savā darbībā Bibliotēka ievēro Latvijas Republikas Satversmi, Bibliotēku likumu, likumu "Par pašvaldībām" un citus Latvijas Republikā spēkā esošos normatīvos aktus, Pašvaldības nolikumu, Pašvaldības domes lēmumus, Pašvaldības vadības izdotos rīkojumus un norādījumus, Pašvaldības domes apstiprinātu Bibliotēkas nolikumu.

Saskaņā ar Bibliotēku likuma 12.pantu, Bibliotēkas nolikumu un, pamatojoties uz trīspusējiem sadarbības līgumiem starp Pašvaldību, Bibliotēku un Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Naukšēnu un Rūjienas pašvaldībām (turpmāk - Novadu pašvaldības), Bibliotēka veic reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas Bibliotēkas metodiskās pārraudzības zonā, sniedzot metodisko un konsultatīvo atbalstu 28 pašvaldību publiskajām (2 pilsētu bibliotēkas, 26 pagastu bibliotēkas) un 25 Valmieras un novadu izglītības iestāžu bibliotēkām (turpmāk - Dalībbibliotēkas).

1998.gadā Bibliotēka un Vidzemes Augstskola (turpmāk - ViA) noslēdza sadarbības līgumu un 2000.gadā tika pieņemts Pašvaldības lēmums par Valmieras integrētās bibliotēkas (turpmāk - VIB) izveidi. VIB ir Bibliotēkas un ViA bibliotēkas ilglaicīgas sadarbības projekts. Abas bibliotēkas ir vienojušās par kopīgu darbu, koordinētu resursu izmantošanu, vienlaikus saglabājot katrai bibliotēkai specifiskos darbības virzienus. Kopš 2007.gada novembra visu paaudžu valmieriešiem, studentiem un akadēmiskajam personālam tiek piedāvāts plašs pakalpojumu klāsts šodienas vajadzībām atbilstošās telpās Cēsu ielā 4 ar labu informācijas tehnoloģiju nodrošinājumu. VIB ir zināšanu un sabiedrības tikšanās centrs, kas vieno akadēmisko vidi un vietējo kopienu, veicina zinātkāri un gudrību, demokrātiju un iedzīvotāju līdzdalību pilsoniskās sabiedrības attīstībā.

Bibliotēkas darbības galvenais pamats ir Bibliotēkas nolikums (apstiprināts ar Pašvaldības domes 2014.gada 28. aprīļa lēmumu (protokols Nr.6, 22. §)), kas nosaka Bibliotēkas darbības mērķus un uzdevumus:

- veicināt Latvijas kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību;
- veicināt un nodrošināt iedzīvotāju mūžizglītību;
- sniegt atbalstu bērniem un pusaudžiem mācību programmu apguvē, veicināt daudzveidīgu interešu izglītību;
- piedalīties Valmieras un Novadu kultūrvides attīstībā, literatūras un zināšanu popularizēšanā un pilsoniskās sabiedrības veidošanā;
- veidot sabiedrisko saskarsmi un integrāciju starp dažādām iedzīvotāju grupām veidošana, attīstot Bibliotēku par izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centru;
- veikt Bibliotēkas un Novadu bibliotēku rīcībā esošo krājumu un jaunieguvumu bibliotekāro apstrādi;
- nodrošināt Bibliotēkas iespieddarbu un citu informācijas nesēju sistemātisku komplektēšanu, uzskaiti, saglabāšanu, popularizēšanu; Bibliotēkai nepieciešamo datu bāzu abonēšanu;
- nodrošināt operatīvus un kvalitatīvus vietējās sabiedrības vajadzībām atbilstošus informācijas pakalpojumus, sniegt atbalstu vietējās sabiedrības attīstībai;
- nodrošināt Bibliotēkas sniegto pakalpojumu pieejamību lietotājiem neatkarīgi no dzimuma, vecuma, rases, tautības, fiziskā stāvokļa, dzīvesvietas un citiem faktoriem;
- nodrošināt Bibliotēkas krājumu, datu un informācijas sistēmu pieejamību ikvienam lietotājam. Izmantojot starpbibliotēku abonementa (turpmāk - SBA) pakalpojumus, nepieciešamības gadījumā nodrošinot citu Latvijas bibliotēku krājumu pieejamību;

- nodrošināt Bibliotēkas lietotājiem bezmaksas pieeju datoriem, internetam un elektroniskās informācijas resursiem.

Bibliotēkas kā reģiona galvenās bibliotēkas funkcijas ir:

- sniegt metodisko un konsultatīvo atbalstu Dalībbibliotēkām;
- koordinēt novadpētniecības, bibliogrāfisko uzziņu un informācijas darbu Dalībbibliotēkās;
- veikt dāvinājumu un par valsts budžeta līdzekļiem iegādāto iespieddarbu un citu informācijas nesēju sadali un apstrādi;
- veidot Dalībbibliotēku krājumu elektronisko kopkatalogu, Novadpētniecības datu bāzi, kā arī nodrošināt šīs informācijas pieejamību un izmantošanu bibliotēkās;
- organizēt literatūru, lasīšanu un zināšanu popularizējošus pasākumus;
- organizēt tālākizglītības un apmācības pasākumus Dalībbibliotēkām;
- rūpēties par informācijas un komunikāciju tehnoloģiju ieviešanu un attīstību Dalībbibliotēkās, koordinēt bibliotēku automatizēta informācijas tīkla darbību;
- vākt, apkopot un analizēt Dalībbibliotēku statistiskos pārskatus, kā arī saskaņā ar likumu „Par valsts statistiku” sniegt Latvijas Nacionālajai bibliotēkai (turpmāk - LNB) un Kultūras ministrijai ikgadējo statistisko pārskatu par Bibliotēkas un Dalībbibliotēku darbību;
- sadarbojoties ar citām bibliotēkām, iekļauties SBA sistēmā;
- veikt Bibliotēkas un Novadu pašvaldību publisko bibliotēku depozičbibliotēkas funkcijas.

Bibliotēkai ir tiesības patstāvīgi noteikt savas darbības konkrētās formas, saturu un virzienus saskaņā ar Bibliotēkas nolikumā norādītajiem Bibliotēkas uzdevumiem.

1.2. Bibliotēkas darba struktūra un organizācija

Bibliotēkas vadības modelis strukturēts tā, lai Bibliotēka spētu veikt uzticētās funkcijas un sniegt Bibliotēkas lietotājiem nepieciešamos pakalpojumus. Bibliotēkas darbu vada un organizē Direktors, kas rīkojas saskaņā ar darba līgumu un atbilstoši normatīvo aktu un Bibliotēkas nolikuma prasībām. Direktoru ieceļ amatā un atbrīvo no amata Pašvaldības dome.

Direktors:

- vada un organizē Bibliotēkas darbu atbilstoši amata aprakstā noteiktajiem pienākumiem, tiesībām un pilnvarām, un ir atbildīgs par Bibliotēkas darbību kopumā, realizējot tās uzdevumus un tiesības;
- atbild par Bibliotēkas finanšu un materiālo līdzekļu likumīgu, racionālu un lietderīgu izmantošanu;
- ievērojot normatīvo aktu prasības, pieņem darbā, slēdzot darba līgumu, un atbrīvo no darba Bibliotēkas darbiniekus, nosaka darbinieku atbildību un kompetenci, izstrādā darbinieku amata aprakstus, kontrolē pienākumu izpildi, nodrošina darbinieku kvalifikācijas celšanu;
- pieņem lēmumus un izdod rīkojumus par Bibliotēkas darbības jautājumiem, kuri ir saistoši Bibliotēkas darbiniekiem;
- organizē Bibliotēkas darbības un attīstības stratēģiju, ikgadējo Bibliotēkas darbības plānu un budžeta projektu;
- pamatojoties uz Bibliotēkas ikgadējo darbības plānu, iesniedz Pašvaldībā apstiprināšanai Bibliotēkas ikgadējā budžeta projektu;
- atbild par Bibliotēkas funkciju un uzdevumu veikšanu;
- bez īpaša pilnvarojuma pārstāv Bibliotēkas intereses valsts un pašvaldības iestādes, sabiedriskajās organizācijās, kā arī attiecībās ar fiziskajām un juridiskajām personām;
- atbild par Bibliotēkas darbību reglamentējošo dokumentu izstrādi;

- nodrošina Bibliotēkā normatīvajos aktos noteikto prasību ievērošanu ugunsdrošības, darba un veselības aizsardzības jomās;
- normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā rīkojas ar Bibliotēkas valdījumā esošo īpašumu un naudas līdzekļiem;
- savas kompetences ietvaros izsniedz pilnvaras;
- koordinē un pārbauda Dalībbibliotēku darbu;
- nodrošina Bibliotēkas personāla vadību;
- ir atbildīgs par Bibliotēkas reģistrāciju un akreditāciju Bibliotēku likuma noteiktajā kārtībā;
- veic citas normatīvajos aktos noteiktās darbības.

Bibliotēka veido struktūrvienības, kuras nodrošina tās darbības mērķu un uzdevumu izpildi:

- Administrācija;
- Kataloģizācijas un automatizācijas nodaļa;
- Pieaugušo apkalpošanas nodaļa;
- Bērnu apkalpošanas nodaļa.

Bibliotēkas struktūrvienības izveido, reorganizē vai likvidē Direktors.

2. Esošās situācijas analīze

VIB ēka Cēsu ielā 4 tika atklāta 2007.gada 9. novembrī. Pēc ēkas renovācijas vienoti darbu uzsāka divas bibliotēkas – Bibliotēka un ViA bibliotēka. VIB ir pirmā integrētā bibliotēka Latvijā, kurā tiek īstenota pilsētas un reģionālās augstskolas sadarbība, mērķtiecīgi koordinēti krājuma un personāla resursi un izmantota kopīga infrastruktūra.

2017.gads VIB bija jubilejas gads, kad tika izvērtēti pirmās desmitgades rezultāti un svinēti sasniegumi, kas apliecina idejas par divu bibliotēku vienotu darbību ilgtspēju. Pašvaldības un ViA lēmums apvienot resursus un veidot kopīgu, demokrātisku bibliotēku ir devis iespēju radošai un intensīvai attīstībai.

VIB ir viena no Latvijas bibliotēku nozares līderēm inovatīvu pakalpojumu ieviešanā un attīstībā, tā piedalās bibliotēku nozares politikas veidošanā Latvijā un aktīvi darbojas starptautiskajos tīklos. Kopš 2005.gada Bibliotēka īsteno Eiropas Komisijas (turpmāk - EK) atbalstītu projektu "Europe Direct informācijas centrs Valmierā", kura mērķis ir iedzīvotājiem sniegt informāciju par visām Eiropas Savienības (turpmāk - ES) darbības jomām, īpaši, par to, kā tās ietekmē katra cilvēki dzīvi. No 2005.gada līdz 2012.gadam VIB aktīvi piedalījās CombiLib – Ziemeļvalstu un Baltijas valstu apvienoto bibliotēku tīkla darbībā, kas nodrošināja pieredzes apmaiņu starp apvienotajām bibliotēkām no Zviedrijas, Norvēģijas, Somijas un Latvijas. No 2013.gada līdz 2015.gadam dalība „Bila & Melindas Geitsu fonda Globālo bibliotēku programmas „Starptautiskā inovatīvo bibliotēku tīkla” darbā ir būtiski veicinājusi pakalpojumu attīstību dažādām mērķauditorijām. 2015.gadā Bibliotēkas ar "Electronic Information for Libraries" (turpmāk - EIFL) Publisko bibliotēku inovāciju programmas finansējumu īstenotais projekts jauniešiem "Read and get followers" ("Lasi un tev sekos") iekļauts ES kampaņā "Libraries Change Lives" ("Bibliotēkas maina dzīvi") kā Latvijas publisko bibliotēku veiksmes stāsts. No 2016.gada Bibliotēka ir stratēģijas "Eiropa 2020" atbalsta programmas "Public Libraries 2020" ("Publiskās bibliotēkas 2020") Briselē dalībniece un turpina darbu arī Eiropas publisko bibliotēku interešu pārstāvības un inovatīvo bibliotēku programmā "Public Libraries 2030" ("Publiskās bibliotēkas 2030").

Lai veicinātu sabiedrības izpratni par ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem un atbalstītu ilgtspējīgas kopienas, attīstītu starptautisku tematisku tīklu, kas nodrošina iespējas īstenot starptautiskus sadarbības pasākumus atbilstošajā tematikā, veicinātu publisko bibliotēku un NVO sadarbību ar nolūku attīstīt pieaugušo mūžizglītības pakalpojumus, kopš 2015.gada Bibliotēka piedalās Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona bibliotēku un NVO partnerības tīklā. Ar Nordplus pieaugušo izglītības programmas finansējumu tiek īstenoti projekti, kas vērsti uz profesionāļu tīklošanos, attīsta bibliotēkas komunikāciju ar klientiem un sadarbības partneriem, iesaista bibliotēkas lietotājus izglītojošās un radošās aktivitātēs un aicina līdzdarboties jaunu pakalpojumu ieviešanā.

Bibliotēkā tiek organizētas kultūras norises, kas veido izpratni par pasaules un vietējā kultūras mantojuma un latviešu valodas nozīmi un vērtību, popularizē novadpētniecību, attīsta informācijpratību, medijpratību, lasītprasmi un lasītprieku bērnu un jauniešu vidū, veicina pieaugušo lasīšanas paradumus, mudina uz radošām izpausmēm un popularizē valsts un pašvaldību e-pakalpojumus, kā arī sniedz atbalstu iedzīvotājiem digitālo prasmju attīstībā. Mainoties sabiedrības paradumiem un informācijas vajadzībām, ir paplašinājušās publisko bibliotēku funkcijas. Bibliotēka ir spējusi ieviest inovācijas, vienlaicīgi saglabājot un attīstot tradīcijas. Regulāri tiek īstenotas oriģinālliteratūru un pasaules literatūru popularizējošas norises - vērienīgas Dzejas dienas, tikšanās ar rakstniekiem, aktīvi tiek organizēti kultūras un izglītojoši pasākumi Valmieras pilsētas svētku (līdzdalība audio projektā "Noskaņu upe" un ES Mobilās zināšanu ekspreša aktivitāšu vadīšanā) un Mākslas dienu laikā (forumus "Māksla būt uzņēmējam", Bibliotēkā izvietotās profesionālās mākslas izstādes, radošos procesus veicinošas darbnīcas). Bibliotēka ir UNESCO Latvijas

Nacionālās komisijas (turpmāk – UNESCO LNK) tīkla “Stāstu bibliotēkas” dalībiece, tā nodrošina stāstīšanas prasmju veicināšanas un stāstu vākšanas pasākumus vietējā kopienā, kas stiprina tās identitāti, veicina vietējā kultūras mantojuma apzinātu pārmantošanu un popularizēšanu, aktualizē atbalstu dzimtu pētniecībā. Attīstot jaunas sadarbības formas starp organizācijām, daļa Bibliotēkas novadpētniecības pasākumu tiek plānoti sadarbībā ar Valmieras muzeju un Valmieras zonālo valsts arhīvu un iekļauti Valmieras TIC tūristu gidu kvalifikācijas uzturēšanas nodarbību plānos. Projekta “Europe Direct informācijas centrs Valmierā” ietvaros Bibliotēka sniedz atbalstu uzņēmējdarbības attīstībai Vidzemē. Spilgtākais notikums ir Bibliotēkas un Valmieras Attīstības aģentūras kopīgi organizētais forums “Māksla būt uzņēmējam”, kas pulcē uzņēmējus Valmieras Mākslas mēneša laikā.

Bibliotēka veiksmīgi īsteno ģimenes bibliotēkas koncepciju - sestdienās un skolēnu brīvlaikos tiek piedāvāti “Ģimeņu rīti” un citas tematiskas un izglītojošas aktivitātes gan ģimenēm kopā, gan paralēli bērniem un viņu vecākiem Bibliotēkā un pilsētvidē.

Bibliotēka regulāri pilnveido pakalpojumus dažādām mērķauditorijām. Projektam “Read and get followers” (“Lasi un tev sekos”) noslēdzoties, projekta dalībnieki - lasīšanas vēstneši turpina darboties bibliotēkā. 2016.gadā jaunieši izveidoja VIB jauniešu domubiedru grupu “Sudraba ZIRG’s”, kas kā brīvprātīgie eksperti darbojas jauniešu interešu jomās, popularizējot VIB pakalpojumus, iesaistot Bibliotēkas aktivitātēs vienaudžus, kā arī paši plānojot un organizējot saturiski kvalitatīvus un atraktīvus pasākumus visu vecumu Bibliotēkas apmeklētājiem.

Ar Nordplus pieaugušo izglītības programmas finansējuma atbalstu īstenotie starptautiskie projekti "CreaDream Forum in Library" ("Radošo Sapņu forums bibliotēkā") un "CreaTeams in Library" ("Radošās komandas bibliotēkā") ir devuši iespēju iesaistīt arī pieaugušos Bibliotēkas apmeklētājus radošās un interaktīvās mūžizglītības norisēs un attīstīt sadarbību ar Bibliotēkas lietotājiem pakalpojumu satura veidošanā.

2.1. Galveno darbību raksturojošo rādītāju analīze

	2016	2017	2018
<i>iedz.sk. Valmierā</i>	24 818	24 856	24 967
<i>Pakalpojumu lietotāju skaits</i>	6 514	6 634	6 580
<i>Apmeklētāju skaits klātienē</i>	131 650	126 000	122 000
<i>Apmeklētāju skaits virtuāli</i>	140 858	163 219	181 651
<i>Organizētie pasākumi (izstādes, lekcijas, tematiskas norises)</i>	174	202	214

2.2. Telpas

Bibliotēka strādā rekonstruētās telpās no 2007.gada novembra ar kopējo platību 2497 m². Telpas divos stāvos ir sadalītas divās zonās - lietotāju apkalpošanai, brīvpieejas krājuma izvietojšanai, pasākumu organizēšanai un personāla telpas. Cokolstāvā atrodas krātuve – mazizmantotās krājuma daļas izvietojšanai un tehniskās telpas. Bibliotēka ir pieejama personām ar kustību traucējumiem, ir nodrošināti divi lifti. Katru gadu tiek veikti ieguldījumi lietotāju darba vides attīstībā. Plānošanas periodā nepieciešams pilnveidot darbinieku darba vietas atbilstoši ergonomikas pamatprincipiem.

Bibliotēkas organizētajās fokusgrupās dalībnieki pozitīvi novērtēja Bibliotēkas plašo un gaišo lieltelpu, grupu un individuālās lasītavas. Vecāki ar maziem bērniem atzinīgi vērtēja Bērnu apkalpošanas nodaļas “Pasaku istabu”, kurai 2017.gadā Valmieras Dizaina un Mākslas vidusskolas interjera dizaina nodaļas studentes izveidoja jaunu telpas dizainu. Šajā telpā pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērni labprāt pavada brīvo laiku rotaļās, kopā ar vecākiem lasot grāmatas vai spēlējot galda spēles. Iespēja praktiski īstenot kursa darba

idejas Bibliotēkā, veicinājusi jauniešu piederības izjūtu Valmierai un līdzdalību pilsētas vides veidošanā.

Pēdējos gados cilvēkiem ir mainījušies publiskās telpas izmantošanas paradumi, kā arī ir ļoti pieaugusi Bibliotēkas pasākumu tematiskā un formātu daudzveidība. Lai arī Bibliotēkas telpas ir labi uzturētas un daļēji tās iespējams pielāgot, tomēr turpmākai Bibliotēkas pakalpojumu attīstībai jāmeklē risinājumi telpu pārveidei un uzlabošanai. Pārmaiņas sabiedrībai nepieciešamajos pakalpojumos un uzvedības modeļos ir straujas. Publiskajai bibliotēkai kā atvērtai vietai cilvēku izaugsmei visos vecuma posmos lietotājiem jāpiedāvā jaunas iespējas. Pieaug nepieciešamība pēc ātrām un ērtām pārveides iespējām, kas ir pamats mūsdienīgai telpas funkcionalitātei.

Arvien nozīmīgāka kļūst spēja atrast līdzsvaru starp Bibliotēkas darba atraktivitāti un klusumu. Tiek meklēti veidi, kā pārplānot telpas, izvēlēties aprīkojumu un organizēt apmeklētāju plūsmu tā, lai pasākumu un piedāvāto pakalpojumu intensitāte un atraktivitāte netraucētu tiem, kas bibliotēkās vēlas piedzīvot mierīgu vidi. Par aktualitāti ir kļuvis klusums kā publisko bibliotēku pakalpojums.

Fokusgrupu dalībnieku ierosinātās vēlamās izmaiņas Bibliotēkas telpās:

- Bibliotēkas funkcionālā zonējuma pārveide (jauniešiem, periodikas lasītājiem u.c.);
- datorlasītavas pārveide;
- informatīvo norāžu par iespējām un pakalpojumiem dažādās Bibliotēkas zonās pilnveide;
- terases ar skatu uz Gauju izbūve.

2.3. Tehniskais nodrošinājums

Bibliotēka ir vieta, kur iespējams izmantot informācijas tehnoloģijas bez maksas un daļai sabiedrības tā ir mūsdienīgu informācijas un komunikāciju tehnoloģiju apguves vieta. Sniedzot pieeju internetam, datoriem un informācijas tehnoloģijām, Bibliotēka nodrošina visām sabiedrības grupām e-pakalpojumu pieejamību un iespēju komunicēt ar valsts un pašvaldību institūcijām, kā arī nodrošina vispārēju pieeju izglītības, kultūras, informācijas un izklaides vajadzību nodrošināšanai.

Bibliotēkas tehniskais nodrošinājums tiek īstenots sadarbībā ar ViA bibliotēku. Katru gadu tiek veikti ieguldījumi Bibliotēkas tehnoloģiju uzturēšanā un attīstībā. Lietotājiem ir pieejami 35 datori, tai skaitā seši Bērnu apkalpošanas nodaļā, seši datori elektroniskajiem katalogiem un datubāzēm. Bibliotēkā ir datorlasītava, kurā lietotājiem pieejami 16 datori. Mācību vajadzībām lietotāji pastāvīgi tiek nodrošināti ar septiņiem datoriem individuālajās lasītavās un tikai mācībām paredzētajā zonā. Lietotāju apmācību organizēšanai pieejami 20 portatīvie datori, 25 planšetdatori un viens viedtālrunis, kas tiek izmantots skolēnu grupu medijpratību un informācijpratību nodarbību organizēšanai, senioru datorprasmju pilnveidošanas nodarbībām, Dalībbibliotēku bibliotekāru un Pašvaldības iestāžu darbinieku apmācībām, e-prasmju aktuālajām konsultācijām un citām grupu un individuālajām apmācībām. Bibliotēkas lietotājiem ir pieejami arī tādi pakalpojumi kā kopēšana, drukāšana, laminēšana, brošēšana, iesiešana vākos, skenēšana (saskaņā ar ViA cenrādi). Ja skenēšanu lietotājs veic patstāvīgi, šis pakalpojums ir bezmaksas.

Semināra telpas un lieltelpas ir aprīkotas ar tehniku, kas ļauj nodrošināt dažāda formāta pasākumu norisi. Realizējot EIFL Publisko bibliotēku inovāciju programmas atbalsta projektu "Read and get followers" ("Lasi un tev sekos") 2014. un 2015.gadā un domājot par inovatīvu tehnoloģisku risinājumu ieviešanu, Bibliotēka Bērnu apkalpošanas nodaļas vajadzībām iegādājās interaktīvu ekrānu, Oculus Rift virtuālās realitātes brilles, Xbox spēles un spēļu konsoles.

Lai dažādotu norišu procesus dažādām mērķauditorijām, kā arī atsvaidzinātu ierastās konferences un jautājumu – atbilžu sesijas un nodrošinātu telpu apskaņošanu pasākumos,

2017.gadā Bibliotēka iegādājās multimediju audio sistēmu klasēm Certes PentaClass Catchbox set (Certes PentaClass skaļrunis, Runas mikrofons un Certes Catchbox mētajamais mikrofons).

2.4. Pakalpojumi

Bibliotēka piedāvā kultūras, informācijas un mācību iespējas ikvienam. Bibliotēka ir brīvi pieejama publiska telpa. Tās bezmaksas pakalpojumi atbalsta vārda brīvību, sekmē aktīvu pilsonisko līdzdalību un vietējās kopienas un globālās kopības izjūtu. Bibliotēka regulāri paplašina un dažādo savu pakalpojumu klāstu atbilstoši lietotāju vajadzībām. Vairāki pakalpojumi ir pieejami tiešsaistē 24 stundas diennaktī, tādējādi nodrošinot Bibliotēkas pieejamību un pakalpojumu atbilstību dažādu sabiedrības segmentu vajadzībām.

Universāls informācijas nesēju krājums un citi informācijas resursi. Bibliotēkas krājums ir Bibliotēkā esošo informācijas nesēju kopums, kas tiek veidots sadarbībā ar ViA bibliotēku. Krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši administratīvās teritorijas attīstībai un iedzīvotāju interesēm. Nodrošinot vienlīdzīgu pieeju materiāliem par dažādām jomām vairākās valodās, Bibliotēka palīdz izprast pasauli, veicina lasītprasmi un kultūrvides attīstību, sniedz atbalstu pētniecībai un vietējai uzņēmējdarbībai un sekmē aktīvu pilsonisko līdzdalību. Bibliotēkas krājums tiek komplektēts saskaņā ar dokumentu "Valmieras bibliotēkas krājuma menedžmenta politika 2019.-2023.gadam". Krājumu veido:

- iespieddarbi – grāmatas, periodiskie izdevumi un kartes;
- tiešsaistes abonētās datubāzes;
- audiovizuālo dokumentu kolekcija – mākslas filmas, dokumentālās filmas, teātra izrāžu ieraksti, animācijas filmas, audiogrāmatas, mūzikas ierakstu CD;
- citi informācijas resursi un informācijas nesēji (nepublicētie materiāli, galda spēles u.c.).

Krājuma kvalitāti nodrošina sistēmisks darbs – regulāra jaunieguvumu komplektēšana, agrāk izdoto iespieddarbu piekomplektēšana un juridisko un privātpersonu dāvinājumu izvērtēšana saskaņā ar Bibliotēkas krājuma komplektēšanas politikas plānošanas dokumentu "Valmieras bibliotēkas krājuma menedžmenta politika 2019.-2023.gadam", kā arī novecojušu un nolietotu informācijas nesēju izslēgšana no krājuma. Krājumā tiek ietverti tikai Bibliotēkas vajadzībām atbilstoši un nepieciešami informācijas nesēji.

"Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums" (EUR)

	2016	2017	2018
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	24 440	26 728	28 900
<i>t. sk. grāmatām</i>	17 083	18 913	21 530
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	2 947	3 060	3 584
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	4 826	4 841	4 924
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	0.98	1.1	1.16

Tabula "Krājuma rādītāji" (eksemplāri)

	2016	2017	2018
Jaunieguvumi kopā	4 870	5 018	5 197
<i>t. sk. grāmatas</i>	2 179	2 369	2 726
<i>t. sk. latviešu daļlīteratūra</i>	243	360	365
<i>t. sk. bērniem</i>	494	508	608
Izslēgtie dokumenti	5 399	5 476	7 660

Krājuma kopskaits	85 327	84 869	84 870
Grāmatu krājuma apgrozība	1.2	1.3	1.1
Periodisko izdevumu apgrozība	31	37	64

Krājums tiek popularizēts, izmantojot dažādas formas – tradicionālās un virtuālās izstādes, informācijas atspoguļošana Bibliotēkas tīmekļa vietnē www.biblioteka.valmiera.lv un sociālajos medijos, jauno grāmatu sarakstu nosūtīšanu uz e-pastiem pēc lietotāju pieprasījuma un organizējot lasīšanas veicināšanas un mūžizglītības aktivitātes.

Bibliotēkas lietotājiem tiek nodrošināta iespēja izmantot SBA, kas ir bibliotēku sadarbības forma, kuras ietvaros pēc bibliotēkas lietotāju pieprasījuma ikviena bibliotēka uz laiku saņem no citas bibliotēkas vai izsniedz citai bibliotēkai iespieddarus vai dokumentu, kas nav konkrētās bibliotēkas krājumā.

Elektroniskais katalogs. No 1998.gada Bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka veido elektronisko kopkatalogu Novadu pašvaldību publiskajām bibliotēkām, kurā tiek iekļauta informācija par visu reģiona bibliotēku krājumiem. 2003.gada jūnija beigās VIB izveides projekta ietvaros kopkatalogam tika pievienota arī ViA bibliotēka. 2008.gadā Novadu pašvaldību publiskās bibliotēkas uzsāka rekatalogizāciju krājuma daļai līdz 1998.gadam un 2010.gadā uzsāka automatizētu lietotāju apkalpošanu visās Novadu pašvaldību publiskajās bibliotēkās. 2010.gadā kopkatalogam pievienojās arī izglītības iestāžu bibliotēkas. Kā Bibliotēkas automatizācijas risinājums tiek izmantots bibliotēku informācijas sistēma ALISE (turpmāk - BIS ALISE). VIB kopīgi izmanto un uztur vienu BIS ALISE instalāciju. Kopš 2006.gada, kad pilnībā tika pabeigta Bibliotēkas krājuma rekatalogizācija, visi Bibliotēkas darba procesi tiek veikti automatizēti.

Datori. Internets. Uzziņas un konsultācijas. Neskatoties uz to, ka ļoti liela Latvijas iedzīvotāju daļa ir nodrošināta ar viedierīcēm un pieeju internetam un Latvijas bibliotēku statistika liecina par datorlietotāju skaita samazināšanos, Bibliotēkā šis pakalpojums joprojām ir pieprasīts. Viens no apmeklējuma iemesliem ir iespēja izmantot datorus saziņai ar valsti un pašvaldību, saņemot bibliotēkara atbalstu un konsultāciju par e-pakalpojumiem. Savukārt, uzziņu darbs ir vērstas uz atbalstu iedzīvotājiem formālās un neformālās izglītības procesā un balstās uz bibliotēkaram pieejamiem resursiem. Bibliotēkas uzziņu darba princips - lietotāja iesaiste informācijas meklēšanas procesā, apmācot turpmāk izmantot informācijas resursus patstāvīgi. Fokusgrupu dalībnieki norādīja, ka bibliotekāri ir profesionāli un ieinteresēti, palīdzot sameklēt nepieciešamo informāciju. Lai arī un pretimnākošā attieksme iedrošina un rada pozitīvu un patīkamu vidi Bibliotēkā.

Bibliotēkas abonētie elektroniskie resursi, datubāzes. “Kultūras informācijas sistēmu centru” (turpmāk - KISC) programmas “Elektroniskās publikācijas Latvijas bibliotēkām” ietvaros tiek abonētas datubāzes Letonika, Nozare.lv, Lursoft Laikrakstu bibliotēka (News), LETA arhīvs, Britannica Online Library Edition. Nozīmīgs solis sperts krājuma attīstībā, risinot daļēji literatūras pieprasījumu svešvalodās. 2018.gadā pirmo reizi tika abonēta e-grāmatu kolekcija angļu valodā “EBSCO eBook Public Library Collection”. Sadarbībā ar ViA bibliotēku lietotājiem pieejamas arī akadēmiskās datubāzes EBSCO Host, Science Direct, Scopus, Web of Science. Datubāzes Letonika, Britannica, EBSCO eBook Public Library Collection pieejamas attālināti, saņemot paroli Bibliotēkā. Bibliotēka nodrošina lietotājiem konsultācijas par elektroniskajiem resursiem un datubāzēm. Datubāžu un elektronisko resursu popularizēšana tiek iekļauta dažādu mācību nodarbību saturā.

3td e-GRĀMATU bibliotēka. Kopš 2015.gada Bibliotēka ir veltījusi īpašu uzmanību projektiem un aktivitātēm, kas saistīti ar e-grāmatu pieejamību. Pēc EIFL Publisko bibliotēku inovāciju programmas projekta jauniesiem “Read and get followers” (“Lasi un tev sekos”)

Īstenošanas Bibliotēka ir iniciējusi un piedalījies nozares aktivitātēs, lai sekmētu e-grāmatu latviešu valodā pieejamību visās Latvijas publiskajās bibliotēkās. Sadarbībā ar KISC, Tieto Latvija un izdevniecību "Zvaigzne ABC" Bibliotēka ir ieguldījusi nozīmīgu darbu 3td.lv e-GRĀMATU platformas tapšanā, kā rezultātā ar 2019.gadu visiem Latvijas publisko bibliotēku lietotājiem ir iespēja bez maksas lasīt e-grāmatas.

Tematiskās norises un izglītojošā darbība. Bibliotēka organizē pasākumus, lekcijas, seminārus, grāmatu mākslas izstādes un radošās darbnīcas ar mērķi veicināt sabiedrības zināšanas par kultūru, informācijpratību un medijpratību un veidot Latvijas kultūrtelpu kā daudzveidīgu un iekļaujošu. Bibliotēkas mērķis ir radīt un attīstīt lietotājos prasmi apzināto kultūras mantojuma resursu pārnese zināšanās. Bibliotēkas izglītojošā darbība tiek īstenota sadarbībā ar izglītības iestādēm, citām institūcijām un NVO. Bibliotēka piedāvā izglītojošas nodarbības dažādām mērķgrupām - pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem, skolēniem, jauniešiem, ekonomiski aktīviem iedzīvotājiem un senioriem. Bibliotēkas izglītojošo nodarbību saturs ir paredzēts visām vecuma grupām un regulāri tiek atjaunots sadarbībā ar izglītības iestādēm atbilstoši skolēnu mācību vajadzībām. Nozīmīga bibliotēkas izglītojošā darbība tiek veikta literatūras popularizēšanā un lasīšanas veicināšanā, iesaistot bērnus, jauniešus un vecākus dažādās lasīšanas veicināšanas programmās - "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija", "Zvirbulēna vasaras grāmatu grozs", "Mana grāmatu karaliene" u.c. Regulāri tiek apzinātas mērķgrupu vajadzības. Bibliotēka piedāvā programmas visām vecuma grupām, kas sniedz zināšanas par informācijpratību un kritisko domāšanu un ir nepieciešamas gan mācību procesā, gan ikdienā.

Kopš 2015.gada Bibliotēka ir pilnveidojusi izglītošanās piedāvājumu arī pieaugušajiem. Bibliotēka, iesaistoties Nordplus pieaugušo izglītības projektos, veido radošas un interaktīvas norises pieaugušajiem ar nolūku veicināt laikmetīgās kultūras izpratni, attīstīt prasmes un iedrošināt uz pārmaiņām.

Jauns Bibliotēkas darba virziens ir licencētu mūžizglītības programmu piedāvājums. 2018.gadā Bibliotēka sadarbībā ar Valmieras pašvaldības sabiedrisko attiecību speciālisti vides komunikācijā izveidoja jaunu licencētu mūžizglītības kursu "Līdzsvarota dzīve: vide, cilvēks, sabiedrība" ar mērķi izglītēt sabiedrību un iedvesmot ilgtspējīgam dzīvesveidam.

Novadpētniecība. Novadpētniecības krājumā Bibliotēka komplektē iespēstos izdevumus, kas saistīti ar Valmieras apkaimes vēsturi, kultūru, kultūrvēsturi, personībām, mākslu, uzņēmējdarbību, tradicionālo kultūru un nemateriālo kultūras mantojumu. Bibliotēka paralēli Valmieras muzejam, bet nedublējot tā aktivitātes, saglabā kultūrvēsturisko mantojumu, veicina pilsētas atpazīstamību, kā arī nodrošina informācijas pieejamību par vietējās kultūras sasniegumiem, izmantojot dažādas formas: izstādes, atmiņu vakarus, stāstu vākšanu un stāstīšanu. Bibliotēka no 2009.gada ir UNESCO LNK tīkla "Stāstu bibliotēkas" dalībniece, kas pēta un popularizē novadpētniecības tēmas, lai aktivizētu un vienotu vietējo kopienu, popularizētu stāstniecību kā nemateriālās kultūras mantojuma nozīmīgu daļu. 2018.gadā tika atklāta Bibliotēkas Novadpētniecības platforma, kas ir integrēta Bibliotēkas tīmekļa vietnē www.biblioteka.valmiera.lv. Platformā ir 11 galvenie tematiskie bloki: Novadnieki, Valmiera, Valmieras apkaime un novadi, Dzimtu pētniecība, Npublicētie materiāli, Bibliotēkas vēsture, Valoda. Folklorā. Etnogrāfija, Stāstu bibliotēka, Tautas grāmatu plaukts, Spēles un Konkursi. Iecerēts, ka platformā materiālus varēs pievienot arī Novadu pašvaldību publiskās bibliotēkas, Valmieras muzejs un citi sadarbības partneri. Bibliotēka ir vienojusies ar Latvijas Universitātes Literatūras, folkloras un mākslas institūtu (turpmāk - LU LFMI) par sadarbību autobiogrāfiju krājumu izveidē Latviešu folkloras krātuves digitālajā arhīvā www.garamantas.lv, kā arī sniedz atbalstu dzimtu pētniekiem.

Telpas. Bibliotēkas telpas iespējams izmantot gan mācībām, gan darbam un brīvajam laikam, gan arī kā tikšanās vietu. Var strādāt Bibliotēkas atvērtā plānojuma telpās, semināru telpās, grupu lasītavās (līdz 12 cilvēkiem) un individuālajās lasītavās (1-2 cilvēkiem). Bērnu apkalpošanas nodaļā lietotājiem ir pieejama jauniešu Nākotnes lasītava un

Pasaku istaba jaunākā vecuma posma bērniem. Bibliotēkas apmeklētāji un sadarbības partneri atzinīgi vērtē Bibliotēkas dažādās telpu izmantošanas iespējas un to pieejamību, kā arī to, ka Bibliotēka ir demokrātiska un atvērta ikvienam uz vienlīdzīgiem nosacījumiem.

2.5. Personāls

Bibliotēkā strādā 22 darbinieki, no tiem 19 ir bibliotekārie darbinieki, kuri nodarbināti lietotāju apkalpošanā, resursu veidošanā un automatizēto darba procesu nodrošināšanā un uzturēšanā. Bibliotēka veido darba vidi, kas sekmē daudzveidību, augstu tiek vērtēta profesionalitāte, dažādas prasmes, elastība, personīgā efektivitāte un komandas darbs. Ikvienam darbiniekam ir vienlīdzīgas iespējas uz izaugsmi.

Bibliotekāri ir aktīvi starpnieki starp lietotājiem un informācijas resursiem. Sabiedrības vajadzību mainība un informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (turpmāk – IKT) attīstība izvirza krasu profesionālo prasmju pilnveidošanas nepieciešamību. Kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanas priekšnoteikums ir nepārtraukta bibliotekāru apmācība un tālākizglītība, kas Bibliotēkā tiek nodrošināta. Lai pilnveidotu savas darba prasmes, rastu idejas jaunu pakalpojumu ieviešanā un esošo pakalpojumu attīstībā, Bibliotēkas darbinieki apmeklē kursus, seminārus un konferences vietējā, nacionālā un starptautiskā līmenī, kā arī piedalās pieredzes apmaiņas braucienos un starptautiskos projektos.

Ar kvalitatīvu pārmaiņu vadību Bibliotēka ir spējusi reaģēt uz pārmaiņām, tomēr nākotnes izaicinājumi pieprasa regulāru tehnisko un konsultatīvo atbalstu Bibliotēkas darbiniekiem un lietotājiem. Lai nodrošinātu kvalitatīvu un aktuālu resursu piedāvājumu un pakalpojumu tehnoloģisko attīstību, būs nepieciešams darbinieks ar padziļinātām zināšanām par IKT.

2.6. Metodiskais darbs

Bibliotēka kā reģiona galvenā bibliotēka nodrošina metodisko pārraudzību un sniedz konsultatīvo atbalstu 28 Novadu pašvaldību publiskajām un no 2010.gada septembra 25 izglītības iestāžu bibliotēkām. Bibliotēka piedalās Novadu pašvaldību publisko bibliotēku akreditācijā. Reģiona galvenās bibliotēkas funkcija tiek īstenota ar Novadu pašvaldību finansējumu.

Piedāvājot dažāda veida profesionālās pilnveides pasākumus Dalībbibliotēkām, tiek nodrošinātas zināšanas un veicināta izpratne par kultūrvides un sabiedrības attīstību, jaunajām digitālās iesaistes formām un tehnoloģiju pārmaiņām, un uzlabotas prasmes to izmantošanā.

Bibliotēka veic individuālu darbu ar katru bibliotekāru atbilstoši viņa vajadzībām, konsultējot pa e-pastu, telefonu, klātienē (Bibliotēkā un arī uz vietas Dalībbibliotēkā).

Bibliotēka sekmē Dalībbibliotēku tīklošanos un dalību profesionālajās organizācijās.

2.7. Sadarbība

Lai pilnveidotu pakalpojumu klāstu un kvalitāti un efektīvāk izmantotu personāla un finanšu resursus, Bibliotēka plāno un īsteno sadarbību ar citām pašvaldības iestādēm, valsts institūcijām, NVO un privāto sektoru.

Ilglaicīgs un nozīmīgākais sadarbības partneris ir ViA, ar kuru tiek veidota kopīga bibliotēka. Šī sadarbība balstīta uz kopīgām interesēm un vērtībām. Bibliotēkai ir prioritāra sadarbība ar visām pilsētas izglītības iestādēm, lai nodrošinātu lasītprasmeju veicināšanas, medijpratības un informācijpratības sistēmisku apmācību visās vecumu grupās. Bibliotēka sadarbībā ar pirmsskolas izglītības iestādēm un sākumskolām nodrošina inovatīvu lasīšanas

veicināšanas programmu - lasīšana ar suni "Ķepu dienas". Bibliotēka piedāvā lasīšanas aktivitātes un konkursus vidējā skolas vecuma bērniem. Veiksmīgas sadarbības starp trim atmiņas institūcijām - Bibliotēku, Valmieras muzeju un Valmieras zonālo valsts arhīvu rezultāts ir kopīgi izstrādāta izziņoša nodarbība vidusskolēniem "Kā neapjukt informācijas okeānā", kas ir atzinīgi novērtēta no izglītības iestāžu puses.

Iesaistoties kultūrvides un pilsoniskās sabiedrības stiprināšanā, vietējās kopienas attīstībā un starppaaudžu dialoga veidošanā, Bibliotēka sadarbojas ar valsts un pašvaldību iestādēm, NVO un citām institūcijām - LR Ārlietu ministriju, EK, Latviešu folkloras krātuvi, Latviešu valodas aģentūru, UNESCO LNK, Ziemeļu Ministru padomes biroju Latvijā, pašvaldību uzņēmumu SIA "ZAAO", Valmieras Attīstības aģentūru, Valmieras Novada fondu, Valmieras Zonta klubu, Valmieras un Novadu pašvaldību kultūras un izglītības iestādēm u.c.

Lai līdzdarbotos nozares kopējā attīstībā, uzturētu kvalitātes standartus un veicinātu spēcīgas un vienotas bibliotēku telpas veidošanu Latvijā un Eiropā, Bibliotēka sadarbojas ar LR Kultūras ministrijas Kultūrpolitikas departamenta Bibliotēku un arhīvu nodaļu, LNB, Latvijas Bibliotekāru biedrību, KISC, "Publiskās bibliotēkas 2030" (Public Library 2030) un Ziemeļvalstu un Baltijas valstu reģiona bibliotēku un NVO partnerības tīklu.

2.8. SVID analīze

2018.gadā augustā un septembrī Valmieras bibliotēka organizēja 7 fokusgrupas ar dažādiem sabiedrības pārstāvjiem: jauniešiem, vecākiem ar bērniem, vīriešiem, plašu publiku (2 reizes), avancētiem klientiem, skolotājiem. Notika sarunas ar visu 6 novadu (Beverīnas, Burtnieku, Kocēnu, Mazsalacas, Naukšēnu un Rūjienas pašvaldībām) pašvaldību vadītājiem un publisko bibliotēku bibliotekāriem, lai uzzinātu viedokli par bibliotēkas darbu un nākotnes vajadzībām. Kopumā tika aptverti 149 dalībnieki. Vienlaicīgi tika apkopoti VIB darbinieku viedokļi un redzējums par Bibliotēkas darbību. Darba gaitā ar iepriekš minētajām mērķgrupām tika apzinātas bibliotēkas stiprās un vājās puses, iespējas un draudi, kā arī diskutēts par bibliotēkas attīstības vīziju.

Stiprās puses	Vājās puses
<ol style="list-style-type: none"> 1. Izglītots, profesionāls, radošs personāls. 2. Profesionāla, mērķorientēta bibliotēkas vadība. 3. Finansējums ir attīstību veicinošs. 4. Lietotāju vajadzībām atbilstošs krājums visām vecuma grupām. 5. Kvalitatīvas telpas un atbilstošs tehnoloģiju nodrošinājums. 6. Daudzveidīgs pakalpojumu klāsts - informacionālo pakalpojumu, pasākumu un neformālās izglītības piedāvājums. 7. Regulāra krājuma un pakalpojumu attīstība. 8. Regulāra un mērķtiecīga personāla tālākizglītības nodrošināšana. 9. Spēja piedāvāt aktuālus pakalpojumus, saglabājot tradīcijas. 10. Sadarbība ar Vidzemes Augstskolu, attīstot Valmieras integrēto 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Grūti transformēt telpas tā, lai vienlaicīgi varētu nodrošināt interaktīvus pasākumus un klusu mācību vidi. 2. Telpās nav skaņas slāpētāju. 3. Trūkst IT speciālista, kurš iesaistītos bibliotēkas inovatīvu digitālo pakalpojumu ieviešanā un sabiedrības digitālo prasmju attīstīšanā. 4. Nepietiekams automašīnu stāvvietu skaits pie ēkas Cēsu ielā 4, tas apgrūtina lietotāju piekļuvi Bibliotēkas pakalpojumiem.

<p>bibliotēku.</p> <ol style="list-style-type: none"> 11. Laba sadarbība ar Valmieras un novadu publiskajām un izglītības iestāžu bibliotēkām. 12. Laba sadarbība ar Valmieras un novadu izglītības iestādēm. 13. Attīstīta sadarbība ar citām organizācijām. 14. Pieredze starptautiskajos projektos un tīklos. 15. Laba reputācija un lokāla, nacionāla un starptautiska atpazīstamība lietotāju un profesionāļu vidū. 	
<p style="text-align: center;">Iespējas</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pilnveidojot un dažādojot zināšanas, radīt jaunus, inovatīvus piedāvājumus bibliotēkas lietotājiem. 2. Ieviešot inovatīvus pakalpojumus, piesaistīt jaunus lietotājus. 3. Piedalīties nacionālos un starptautiskos projektos un aktivitātēs, tā piesaistot finansējumu un attīstot pakalpojumus, un popularizējot Valmieras pilsētu. 4. Īstenot Bibliotēkas telpās jaunus transformējamus interjera risinājumus, lai pielāgotu Bibliotēkas vidi sabiedrības publisko telpu izmantošanas paraduma maiņai un piesaistītu jaunus Bibliotēkas lietotājus. 5. Attīstīt darbību sociālo mediju vidē. 6. Pilnveidot bibliotēkas IT kapacitāti. 7. Attīstīt attālinātos pakalpojumus. 8. Reaģēt uz vietējās kopienas aktuālajām vajadzībām un sadarboties ar citām organizācijām, lai sniegtu atbalstu to risināšanā. 9. Attīstīt bibliotēkāros pakalpojumus ārpus bibliotēkas. 10. Bibliotēkas darbības prioritāšu noteikšana. 	<p style="text-align: center;">Izaicinājumi / draudi</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Demogrāfiskā un ekonomiskā situācija un iedzīvotāju paradumu maiņa. 2. Valstī plānotās administratīvi teritoriālās reformas radītās pārmaiņas, novadu bibliotēku darbības nodrošināšana ilgtermiņā, pakalpojumu un kvalitātes nodrošināšana visā jaunajā administratīvajā teritorijā. 3. Profesionālu darbinieku piesaiste novadu bibliotēkās. 4. Nespēja piesaistīt finansējumu jaunu pakalpojumu un tehnoloģisko risinājumu ieviešanā. 5. Telpu, inventāra un IKT nolietošanās un nespēja sistemātiski atjaunot nepieciešamo infrastruktūru mazina pakalpojumu kvalitāti. 6. Darbiniekiem iespējama profesionālā izdegšana novitāšu meklējumos un ieviešanā. 7. Nepietiekamas zināšanas un motivācija darbiniekiem, lai spētu mainīties līdzī laimam. 8. Neapjukt jauno tehnoloģiju straujajā mainībā. 9. Nepietiekama kapacitāte daudzfunkcionalitātes nodrošināšanai.

Stipro pušu apjoms pārsniedz iestādes identificētās nepilnības, nodrošinot Bibliotēkas veiksmīgu darbību un izaugsmi. Bibliotēkas attīstības prognozes ir pozitīvas, jo iespēju apjoms pārsniedz reālos draudus.

3. STRATĒGISKĀ DAĻA

3.1. Bibliotēkas misija

Bibliotēkas misija ir bagātināt vietējās kopienas dzīvi, radīt un pilnveidot vidi, kas rosina zinātkāri, nodrošina pieeju informācijai, zināšanām, pasaules kultūras mantojumam un veicina latviešu valodas ilgtspējīgu attīstību. Bibliotēkas misija ir balstīta pagātnē un virzīta uz nākotni.

Tā izriet no Valmieras pilsētas misijas – dinamiska, videi draudzīga, uz izcilību, inovācijām un viesmīlību virzīta pilsēta cilvēka personības izaugsmei, ģimenes labklājībai un uzņēmējdarbībai.

Bibliotēkas mērķis ir jūtīgi un atsaucīgi uztvert un reaģēt uz izmaiņām sabiedrības kultūras, izglītības un informacionālajās vajadzībās. Sadarbībā ar ViA bibliotēku veicināt vietējās kopienas izaugsmi, nodrošinot kvalitatīvus un lietotājiem aktuālus bezmaksas pakalpojumus.

3.2. Bibliotēkas vīzija

Bibliotēka ir lokāli, nacionāli un starptautiski atpazīstama lietotāju un profesionāļu vidū ar krājuma kvalitāti, sniegtajiem pakalpojumiem, lietotājiem piedāvātajām iespējām, kompetentiem darbiniekiem un spēju uzdrīkstēties un rīkoties radoši, iesaistoties nacionālos un starptautiskos projektos.

3.3. Bibliotēkas stratēģiskie mērķi un uzdevumi 2019. – 2023.gadam

1. Attīstīt Bibliotēku kā nozīmīgu kultūras, mūžizglītības un sabiedrības saskarsmes centru ar tolerantu, neitrālu, drošu un iekļaujošu vidi, kas veicina mācīšanos, dod publisku piekļuvi informācijai un daudzveidīgiem resursiem, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem uzlabot savu dzīves kvalitāti un sekmēt izaugsmi, tādējādi atbalstot ANO mērķu sasniegšanu.
2. Veicināt iedzīvotāju digitālo prasmju attīstību un pieeju tehnoloģijām, tādējādi mazinot digitālo plaisu un nodrošinot vienlīdzīgu iespēju ikvienam piekļūt valsts un pašvaldības e-pakalpojumiem, īstenojot savas izglītības, darba, kultūras un izklaides vajadzības.
3. Sadarbībā ar izglītības iestādēm un izglītību iestāžu bibliotēkām atbalstīt kompetenču pieejā balstīto izglītības modeļa īstenošanu.
4. Sistemātiski pilnveidot darbinieku kompetences, lai nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību.
5. Nodrošināt metodisko un konsultatīvo atbalstu kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu attīstībai Valmierā un Dalībbibliotēkās.

4. Rīcības plāns

Mērķis	Uzdevumi	Izpildes laiks	Finansējums
M. 1. Attīstīt Bibliotēku kā nozīmīgu kultūras, mūžizglītības un sabiedrības saskarsmes centru ar neitrālu, drošu un iekļaujošu vidi, kas veicina mācīšanos, dod publisku piekļuvi informācijai un daudzveidīgiem resursiem, nodrošinot iespēju iedzīvotājiem uzlabot savu dzīves kvalitāti un sekmēt izaugsmi, tādējādi atbalstot ANO mērķu sasniegšanu.			
M.1.1.	Attīstīt un popularizēt krājumu, ievērojot universālā krājuma attīstības principus.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, citu organizāciju un privātpersonu dāvinājumi, projektu finansējums
M.1.1.1.	Sistemātiski papildināt krājumu formālās un neformālās izglītības un novadpētniecības atbalstam ar jauniem izdevumiem un citiem aktuāliem informācijas nesējiem un datubāzēm, tajā skaitā arī svešvalodās.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, citu organizāciju un privātpersonu dāvinājumi
M.1.1.2.	Sistemātiski papildināt krājumu ar jauniem daiļliteratūras un interešu literatūras izdevumiem un citiem informācijas nesējiem un periodiskajiem izdevumiem, tajā skaitā arī svešvalodās.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, citu organizāciju un privātpersonu dāvinājumi
M.1.1.3.	Sadarbībā ar ViA bibliotēku nodrošināt	2019 - 2023	Pašvaldības

	informācijas resursus izglītības un pētniecības procesam, atbalstīt zinātnisko darbību un tās rezultātu pieejamību.		finansējums, ViA, projektu finansējums
M.1.1.4.	Attīstīt mūsdienīgus, radošus krājuma popularizēšanas paņēmienus.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M. 1.2.	Attīstīt Bibliotēku kā sadarbības platformu dažādām kultūras, izglītojošām, izzinošām un radošajām norisēm. Piedāvāt tematiskas norises dažādām mērķauditorijām, dot iespēju iedzīvotājiem īstenot savas radošās, izglītojošās un pilsoniskās iniciatīvas, iesaistīt ģimenes kopīgās brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, Novadu pašvaldību līdzekļi, LNB, LNB Atbalsta biedrība, VKKF, LU LFMI Latviešu folkloras krātuve, UNESCO LNK, EK, projektu finansējums, sadarbības partneru ieguldījums
M.1.2.1.	Popularizēt literatūru un iesaistīties nacionālajās lasīšanas veicināšanas programmās.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, LNB, LNB Atbalsta biedrība, VKKF
M.1.2.2.	Veicināt līdzdalību kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšanā, pētniecībā, saglabāšanā un izmantošanā. Piedalīties kultūras mantojuma digitalizācijā un veicināt tā pieejamību sabiedrībai.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, ViA, LU LFMI Latviešu folkloras krātuve, projektu finansējums, sadarbības partneru ieguldījums

M.1.2.3.	Veicināt stāstniecību kā nozīmīgu nemateriālā kultūras mantojuma daļu vietējās kopienas stiprināšanai. Turpināt dalību UNESCO Stāstu bibliotēku tīklā.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums, UNESCO LNK
M.1.2.4.	Nodrošināt mūžizglītības un interešu izglītības iespējas vietējai kopienai, pilnveidot informācijpratības un medijpratības programmu piedāvājumu pieaugušajiem un senioriem. Turpināt piedāvāt licencētas mūžizglītības programmas pieaugušajiem.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.2.5.	Sabiedrības informēšana par Eiropas Savienības darbības jomām. Pilsoniskās līdzdalības veicināšana. Sadarbība ar dažādām interešu grupām un NVO, veicinot to līdzdalību pakalpojumu veidošanā. Projekts "Europe Direct informācijas centrs Valmierā". Projekts "Mūsu zaļā identitāte" Nordplus sadarbība pret klimata pārmaiņām.	2019 - 2023 2019 - 2020 2019 - 2020	Pašvaldības finansējums, projekti EK Nordplus pieaugušo izglītības programmas finansējums
M.1.2.6.	Attīstīt Bibliotēkas komunikāciju ar sabiedrību dažādos saziņas kanālos.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.2.7.	Paplašināt Bibliotēkas pakalpojumus Valmieras pilsētas teritorijā.	2020 - 2023	Pašvaldības finansējums, projektu finansējums
M.1.3.	Pilnveidot Bibliotēkas interjeru saskaņā ar funkcionāliem uzdevumiem, lietotāju	2020 – 2023	Pašvaldības finansējums, ViA,

	vajadzībām un ergonomikas prasībām, padarot telpu ērtāku lietotājiem un darbiniekiem. Efektivizēt mazizmantotās krājuma daļas uzglabāšanu, uzstādot mobilās plauktu sistēmas krātuvē.	2019	projektu finansējums ViA
M. 2. Veicināt iedzīvotāju digitālo prasmju attīstību un pieeju tehnoloģijām, tādējādi mazinot digitālo plaisu un nodrošinot vienlīdzīgu iespēju ikvienam piekļūt valsts un pašvaldības e-pakalpojumiem, īstenojot savas izglītības, darba, kultūras un izklaides vajadzības.			
M.2.1.	Izglītēt sabiedrību par digitālo komunikāciju un sniegt atbalstu iedzīvotājiem e-pakalpojumu izmantošanā.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (turpmāk - VARAM), KISC, sadarbības partneru finansējums, projektu finansējums
M.2.2.	Uzlabot iedzīvotāju medijpratības un informācijpratības zināšanas.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, VARAM, KISC, sadarbības partneru finansējums, projektu finansējums
M. 2.3.	Regulāri atjaunot Bibliotēkas tehniku un ieviest jaunus tehnoloģiskos risinājumus.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, KISC, projektu finansējums
M. 3. Veidot Bibliotēku kā atbalsta punktu			

kompetencēs īstenošanai.	balstītās izglītības modeļa			
	M.3.1.	Īstenot sadarbību ar izglītības iestādēm, tai skaitā pirmskolas, un izglītības iestāžu bibliotēkām. Nodrošināt piedāvājumu atbilstoši katrai vecuma grupai, ietverot lasītprasmes veicināšanas, medijpratības un informācijpratības norises.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, ViA, sadarbības partneru finansējums, projektu finansējums
	M.3.2.	Paplašināt bērnu un jauniešu lasīšanas pieredzi, piedāvājot daudzveidīgas norises.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, sadarbības partneru finansējums, projektu finansējums
M. 4. Pilnveidot darbinieku kompetences, lai nodrošinātu iedzīvotājiem sniegto pakalpojumu kvalitāti un attīstību.				
	M.4.1.	Regulāri pilnveidot Bibliotēkas darbinieku kvalifikāciju, sekmēt jaunu prasmju apguvi un personisko izaugsmi, apmeklējot dažādus profesionālās pilnveides un tālākizglītības pasākumus un līdzdarbojoties profesionālajās organizācijās.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, EK, ViA, KISC, LNB, projektu finansējums
	M.4.2.	Stiprināt Bibliotēkas kapacitāti, īstenojot starptautisku sadarbību un kopīgas aktivitātes ar bibliotēkām reģionā, Latvijā un ārvalstīs. Piedalīties nacionālos un starptautiskos profesionālajos tīklos un organizācijās.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, projekti, KISC, LNB
M. 5. Nodrošināt metodisko un konsultatīvo atbalstu kvalitatīvu bibliotekāro pakalpojumu attīstībai Valmierā un Dalībbibliotēkās.				
	M.5.1.	Uzturēt Dalībbibliotēku vienoto lasītāju reģistru	2019 - 2023	Pašvaldības

	un nodrošināt pilnīgu un kvalitatīvu bibliotēku krājumu atspoguļojumu elektroniskajā kopkatalogā. Konsultēt par darbu ar krājumu un veikt inventarizācijas.		finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi
M.5.2.	Nodrošināt regulāru, darba specifikai atbilstošu profesionālu pilnveidi Bibliotēkas un Dalībbibliotēku darbiniekiem.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, sadarbības partneru finansējums, projektu finansējums
M.5.3.	Sadarboties ar Novadu pašvaldībām, kultūras organizācijām, NVO un citām institūcijām bibliotēku un starpdisciplināru pasākumu īstenošanā.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, projektu finansējums
M.5.4.	Koordinēt un organizēt Dalībbibliotēku iesaistīšanos nacionālajos projektos. Apkopot un analizēt darba rādītājus. Pārraudzīt Latvijas Kultūras datu portālā ievadītās informācijas precizitāti.	2019 - 2023	Pašvaldības finansējums, Novadu pašvaldību līdzekļi, LNB, KISC, projektu finansējums

5. ĪSTENOŠANAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

Monitorings ir uzraudzīšanas un analizēšanas sistēma, kas izveidota, lai apkopotu informāciju par esošo situāciju un izmaiņām saistībā ar Stratēģijā noteikto. Monitorings nepieciešams, lai pārliecinātos, ka faktiskā aktivitāšu norise atbilst plānotajam.

Monitorings sastāv no sekojošām sadaļām:

- Pārskats par periodā paveikto;
- Statistisko rādītāju analīze;
- Pašreizējās situācijas izvērtējums;
- Sasniegto rezultātīvo rādītāju salīdzinājums ar plānoto.

Stratēģijas izvērtēšanā tiek izmantoti šādi kvantitatīvi rādītāji, kas sasniegti Stratēģijas darbības periodā:

- Bibliotēkas lietotāju skaits;
- Bibliotēkas krājuma dinamika;
- Bibliotēkas apmeklējums un izsniegums;
- Bibliotēkas organizēto norišu skaits;
- Attālināto pakalpojumu lietotāju un izmantojumu skaits;
- Valmieras Izglītības pārvaldē licencētu mūžizglītības programmu skaits;
- Materiālās un tehniskās bāzes atjaunošanu raksturojoši dati un finansējuma dinamika;
- Iesniegto un īstenoto projektu skaits;
- Dalība nacionālos un starptautiskos pasākumos, projektos un tīklos;
- Bibliotēkas sasniegumi nacionālā un starptautiskā līmenī;
- Dalībbibliotēku konsultāciju, krājumu izvērtēšanas un krājumu inventarizāciju skaits;
- Semināru, apmācību un profesionālās pilnveides braucieni skaits Dalībbibliotēkām;

Kvalitatīvie rādītāji:

- Bibliotēkas apmeklētāju sniegtais vērtējums aptaujās un fokusgrupās;
- Dažādu mērķauditoriju pozitīvs vērtējums par Bibliotēkas piedāvājumu;
- Definēti Bibliotēkas nozīmīgākie pasākumi, nodrošināta to ilgtspēja;
- Bibliotēkas atpazīstamība nacionāli un starptautiski;
- Inovatīvu pakalpojumu ieviešana Bibliotēkā.

5.1. Stratēģijas izpildes rezultatīvie rādītāji

Galvenie sasniedzamie rezultāti	2018. gads	2023. gads
Darbības rādītāji		
Bibliotēkas lietotāju skaits	6 580	Nemainīgs
• Bibliotēkas apmeklējums (fiziskais)	122 000	Nepalielinās
• Virtuālais apmeklējums	181 651	Palielinās
• Izsniegums	233 749	Nepalielinās

• Jaunieguvumu skaits	5 197	Nemainīgs
• Izslēgto dokumentu kopskaits	7 660	Nemainīgs
• Abonēto datubāzu skaits	6	Palielinās
• Bibliotēkas organizēto norišu skaits	211	Nemainīgs
• Valmieras Izglītības pārvaldē licencētu mūžizglītības programmu skaits	1	3
• Iesniegto projektu skaits	3	Nepalielinās
• Īstenoto projektu skaits	8	Nepalielinās
• Semināru, apmācību un profesionālās pilnveides braucienu skaits Dalībbibliotēkām	15	Nepalielinās